

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Разова спеціалізована вчена рада Волинського національного університету імені Лесі Українки Міністерства освіти і науки України, місто Луцьк, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» на підставі прилюдного захисту дисертації «Губристична мотивація як умова прояву емоційного інтелекту осіб літнього віку» за спеціальністю 053 Психологія 7 вересня 2022 року.

Брагіна Катерина Ігорівна 1995 року народження, громадянка України, освіта вища: у 2018 році закінчила Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки за спеціальністю «Психологія» та здобула кваліфікацію магістра психології, викладача психології.

З 01.10.2018 до тепер навчається у аспірантурі денної форми навчання Волинського національного університету імені Лесі Українки за спеціальністю 053 Психологія.

Дисертацію виконано у Волинському національному університеті імені Лесі Українки Міністерства освіти і науки України, місто Луцьк.

Науковий керівник – **Вірна Жанна Петрівна**, доктор психологічних наук, професор кафедри педагогічної та вікової психології Волинського національного університету імені Лесі Українки,.

Здобувачка має 18 наукових праць, з яких 4 статті у наукових фахових виданнях України, 16 з них одноосібні; 1 стаття у закордонному виданні, що внесено до міжнародної науково-метричної бази Scopus, 9 тез у збірниках матеріалів конференцій.

1. Брагіна К.І. Природа губристичної мотивації та розвитку губристичного синдрому кризь призму конфлікту. *Проблеми сучасної психології*: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. Івана Огієнка, Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України / за ред. С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019. № 44. 11-30.

2. Брагіна К.І. Губристична мотивація як важлива умова психологічного здоров'я. *Актуальні проблеми психології*: зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. Київ; Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. Том VI. Психологія обдарованості. № 15. 21-24.

3. Virna Zh., Brahina K. The time perspective of persons in restrictive conditions of quarantine: sex and age analysis. *Psychological Counseling and Psychotherapy*. 2020. № 13. 51-61.

У дискусії взяли участь члени разової спеціалізованої вченої ради:

Засєкіна Л. В. доктор психологічних наук, професор кафедри загальної та клінічної психології Волинського національного університету імені Лесі Українки, **зауваження:** 1. В меті зазначено, що автор має на теоретичному й емпіричному рівні обґрунтувати й визначити особливості губристичної мотивації як умови прояву емоційного інтелекту осіб літнього віку. Водночас здобувачка не використовує жодного методу, який би визначав причинно-наслідкові зв'язки між губристичною мотивацією та емоційним інтелектом. Всі методи математичної статистики також спрямовані на пошук зв'язків між змінними. Таким чином, ми також можемо припустити, що саме розвинений емоційний інтелект є умовою певного рівня губристичної мотивації. Таким чином, здобувачка своїм дослідженням дає чітку відповідь на дослідницьке питання про наявність зв'язків між двома цими конструктами, а не про тип - зв'язків між ними. 2. Регресійний аналіз дублює факторний, їхня мета однакова: знайти найбільш пов'язані між собою змінні. Тому й результати практично однакові, складові факторів у результатах факторного аналізу фактично дублюють предиктори у регресійному аналізі. Вважаємо, що використання цих двох методів у дослідженні потребує додаткового обґрунтування. 3. Здобувачка використовує опитувальник «Губристична мотивація», розроблений К. Фоменко для оцінки рівня губристичної мотивації, котра може реалізовуватись шляхом досягнення владної позиції або відточення талантів та майстерності (с. 77). Водночас у роботі, на жаль, не знаходимо психометричні властивості опитувальника, який слугує «наріжним каменем» у запропонованому дослідженні.

Гошовський Я. О. доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної та вікової психології Волинського національного університету імені Лесі Українки, **зауваження:** 1. У загалом вдалій емпіричній моделі дещо пропадає літня людина, а в тексті здебільшого залишається просто людина, тобто дещо втрачається функціональна семантика і наголос на власне вікових аспектах досліджуваної досить специфічної вибірки респондентів. 2. Попри те, що у списку джерел згадані дві публікації наукового керівника професора Вірна Ж.П. (зокрема стаття «Губристична детермінація структурної організації емоційного інтелекту особистості»... Миколаїв, 2017), нам видається недостатньо презентованим у концептуальних конструктах дисертації доробок цієї знаної вітчизняної вченої у сфері психології мотивації. Вочевидь, доцільно було б дещо детальніше і глибше вмонтувати в «базові цінності» апарату роботи фундаментальні підходи і поняття про життєво-стильові концепти мотиваційно-сислової регуляції особистості. 3. Дрібний стилістично-термінологічний огріх – у дисертації зустрічається дефініція «люди похилого віку», а не «літнього віку» як правильно і як зазначено у ключових словах теми дослідження. Перше значення прикметника «похилий» в академічному тлумачному словнику української мови зводиться до констатації, що це такий, який відхиляється від вертикального або горизонтального положення. Крізь призму віково-психологічної норми і традиції доречним видається не застосовувати терміни кінематики, біомеханіки або популярно-побутової психології, насамперед, щоб не знижувати високий науковий рівень дисертації на рівні «неправильності» ключових дефініцій.

Паламарчук О. М., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, **зауваження:** 1. Під час ознайомлення із дисертаційною роботою імponує детальний опис наукових положень щодо феномену емоційного інтелекту в історико-пізнавальному дискурсі. Заслуговує на увагу й систематизація психологічних уявлень про губристичну мотивацію в системі самореалізації особистості. Однак, робота значно б виграла, якби у процесі теоретичного розкриття губристичної

детермінації прояву емоційного інтелекту осіб літнього віку була запропонована узагальнена модель щодо відображення співвіднесеності між собою губристичної мотивації і емоційного інтелекту осіб літнього віку. По тексту дисертаційного дослідження спостерігається деяка суперечність у розгляді взаємозалежності та взаємовпливу губристичної мотивації і емоційного інтелекту. Варто було б більш структуровано по тексту роботи розкрити взаємозалежності досліджуваних понять. 2. Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у тому, що авторка емпіричним шляхом обґрунтувала адекватність апробованого комплексу діагностичних засобів щодо вивчення взаємозв'язку губристичної мотивації та проявів емоційного інтелекту осіб літнього віку. З нашої точки зору, рецензована робота набула б більш практичного значення, якби авторка розробила і запропонувала психокорекційну програму з акцентом на те, що має бути первинним у роботі з особами літнього віку, емоційний інтелект чи губристична мотивація? 3. На основі теоретико-методологічного аналізу проблеми емоційного інтелекту в психологічній літературі авторка стверджує про можливість розвитку емоційного інтелекту у будь-якому віці. У той же час, під час розгляду емоційного інтелекту осіб літнього віку йдеться лише про особливості його прояву. Хотілося б уточнити, чи вважає авторка за доцільне говорити не лише про особливості прояву емоційного інтелекту осіб літнього віку, але й особливості його розвитку. 4. Емпіричне вивчення губристичної мотивації за показником загального рівня її вияву показало, що лише 5 % осіб літнього віку від загальної кількості опитаних мають низький рівень. З отриманих результатів можна зробити висновок, що оскільки з губристичною мотивацією в осіб похилого віку все гаразд, то і з особливостями прояву емоційного інтелекту також все добре. Можливо варто було б говорити про необхідність збільшення кількості вибірки з метою виділення чисельно еквівалентної групи осіб похилого віку з низьким рівнем губристичної мотивації задля якісного опису особливостей впливу губристичної мотивації на прояв емоційного інтелекту.

Фоменко К. І., доктор психологічних наук, професор кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Григорія

Сковороди, **зауваження:** 1. В описі вибірки досліджуваних авторка зазначає віковий проміжок респондентів від 60 років, не уточнюючи на яких концептуальних засадах вікової періодизації розвитку людини ґрунтується такий вибір. 2. Вікова специфіка дослідження була б більш виразною, якби автором було здійснено порівняльний аналіз особливостей прояву губристичної мотивації та емоційного інтелекту осіб літнього віку з особами інших вікових груп. 3. Дослідження виграло завдяки порівняльному аналізу губристичної мотивації як умови прояву емоційного інтелекту осіб літнього віку в залежності від статі особистості. 4. Роль губристичної мотивації у прояві емоційного інтелекту була б показана більш деталізовано якби авторкою було враховано такі незалежні змінні, як рівень екзистенційної наповненості життя, психологічного благополуччя, особистісної реалізованості, смисложиттєвих орієнтацій та / чи інших якостей та здатностей, релевантних повноцінному функціонуванню та мірі задоволеності життям осіб літнього віку.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада Волинського національного університету імені Лесі Українки, міністерства освіти і науки України, місто Луцьк, присуджує **Брагиній Катерині Ігорівні** ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 Психологія.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

 доц. Олена ЖУРАВЛЬОВА